

KONTROLA VEŘEJNÉ SPRÁVY

JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.

Charakteristika právních záruk ve veřejné správě

K zajištění zákonné realizace cílů a úkolů veřejné správy slouží tzv. **právní záruky ve veřejné správě**, které jsou co do své podstaty a významu především **zárukami zákonnosti** ve veřejné správě.

... jde o souhrn právních prostředků určených k zabezpečení dodržování a zákonné realizace práva pro případ jeho porušení.

Ve sféře veřejné správy a její činnosti přichází v úvahu celý **system záruk zákonnosti**, které spolu bezprostředně souvisejí a vzájemně se doplňují:

- kontrola veřejné správy,
- právo na informace ve veřejné správě,
- zrušení, změna, sistace vadných správních aktů a jiných opatření ve veřejné správě,
- uplatňování odpovědnosti za porušení právních povinností,
- přímé donucení ke splnění právní povinnosti.

Takto pojaté záruky zákonnosti se vztahují jak na **vnitřní činnost** veřejné správy (kdy k případnému porušení práva dochází výlučně v činnosti správních orgánů), tak na **vnější činnost** (kdy k porušení práva dochází navíc i v chování adresátů veřejnosprávního působení).

Kontrola veřejné správy

... zaujímá specifické a svým způsobem klíčové postavení v systému právních záruk ve veřejné správě, neboť jejím prostřednictvím a na základě jí zjištěných výsledků se v mnohých případech vytvářejí předpoklady pro uplatnění ostatních právních záruk.

... je nedílnou součástí každé řídicí činnosti a realizuje se v příslušných řídicích vztazích.

Kontrola = proces **zjišťování skutečnosti** („toho co je“) a **srovnání** takto zjištěné skutečnosti s předpokládaným stavem („tím co být mělo, resp. aktuálně má být“), **identifikace a hodnocení** odlišností zjištěné skutečnosti od předpokládaného stavu, a **zjišťování příčin** proč „to, co je“ neodpovídá „tomu, co býti má“).

Tak lze vymezit tzv. **funkce kontroly veřejné správy**, jimiž jsou funkce **poznávací, zjišťovací, porovnávací či hodnotící a nápravná**.

Veřejná správa jednak sama **zahrnuje kontrolu jako součást svého působení**, a jednak **je jako součást širěji pojaté cílené činnosti ve společnosti sama předmětem kontroly ze strany jiných subjektů**.

Kontrola veřejné správy

... jako každá jiná kontrolní činnost musí být **systematická**. Příliš častá a nekoordinovaná kontrolní šetření mohou narušovat normální chod kontrolovaných činností plnění uložených povinností.

Kontrola veřejné správy může být pojata především jako kontrola **preventivní** či **předběžná**, kontrola **průběžná** a kontrola **následná**.

Důležitost kontroly veřejné správy spočívá v tom, že vedle obvyklého zaměření záruk zákonnosti sleduje rovněž dodržování **účelnosti a hospodárnosti** ve veřejné správě.

V oblasti kontroly ve veřejné správě od sebe rozlišujeme:

kontrolu veřejné správy → jako činnost, která představuje vlastně dozor (dohled, kontrolu) nad těmito orgány veřejné správy, tedy nad fungováním veřejné správy obecně,
X

správní (administrativní) dozor → jako činnost orgánů veřejné správy, směřující ven od správních orgánů a adresovanou fyzickým a právnickým osobám.

Správní (administrativní) dozor

... představuje určitou specifickou formu kontroly prováděnou příslušnými správními orgány, jimž platná právní úprava přiznává postavení orgánů dozoru, resp. **státního odborného dozoru** (např. požární dozor, státní odborný dozor v silniční dopravě, státní dozor v oblasti nakládání s odpady, státní zdravotní dozor atp.) nad subjekty stojícími vně veřejné správy (adresáty veřejnosprávního působení).

Často bývá v právní úpravě rozlišován tzv. **vrchní dozor**, zpravidla svěřený příslušnému ústřednímu orgánu státní správy, a **dozor běžný** svěřovaný příslušným výkonným územním orgánům státní správy.

Administrativní dozor se svými kontrolními funkcemi zaměřuje zpravidla na **účelnost, hospodárnost i zákonnost** v činnosti subjektů správního práva, které nejsou hierarchicky podřízeny daným správním orgánům, jež příslušný administrativní dozor vykonávají.

Osoby pověřené výkonem administrativního dozoru:

- pracovníci příslušných orgánů státní správy,
- jiné osoby, jimž je pravomoc k výkonu tohoto dozoru propůjčena zákonem či na základě zákona (např. lesní stráž, myslivecká stráž).

Správní (administrativní) dozor

Osoby provádějící administrativní dozor jsou oprávněny v souvislosti s výkonem dozoru **vstupovat do všech prostor**, provozoven apod., souvisejících s dozorovanou činností a **nahlížet také do dokladů** souvisejících s touto činností.

Dozorovaný subjekt je povinen osobě pověřené výkonem administrativního dozoru umožnit výkon jeho oprávnění a poskytnout jí veškeré doklady a informace nutné pro výkon dozoru.

Při výkonu administrativního dozoru je osoba jej provádějící povinna **prokázat se pověřením** se stanovenými identifikačními údaji (jméno pověřené osoby, rozsah jejího oprávnění, potvrzení orgánu, který jej vydal).

Pojmovým znakem administrativního dozoru, jako zvláštního druhu kontrolní činnosti, je oprávnění přijímat či ukládat **opatření ke zjednání nápravy**.

Typickým příkladem specializovaných dozorčích úřadů, které vykonávají svoji činnost jako činnost výlučnou jsou zejména různé **inspekce** (např. ČOI, ČZPI, ČIŽP, ČBI). Naproti tomu specializovaný administrativní dozor typu dozoru stavebního, vodohospodářského či hygienického je vykonáván příslušnými správními úřady jako činnost doplňková. V jednotlivostech je výkon administrativního dozoru vždy upraven příslušnými předpisy pro výkon státní správy na tom kterém úseku.

Kontrola veřejné správy

Ve sféře vlastního působení veřejné správy lze ještě vymezovat tzv. **kontrolu veřejné správy v užším slova smyslu**, prováděnou také správními orgány, tentokrát však v příslušných vztazích hierarchické nadřízenosti a podřízenosti, a diferencovaně zaměřenou na účelnost, hospodárnost a zákonnost.

Zvláštním případem kontroly ve veřejné správě je kontrola prováděná orgány státní správy nad výkonem obecní a krajské samosprávy, která má z pojmového hlediska také povahu dozoru – tj. **dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí a krajů**.

Při celkovém pohledu na systém kontroly veřejné správy tedy můžeme rozlišovat:

- ❑ **správní kontrolu** – kdy kontrolujícími subjekty jsou orgány veřejné správy
  - kontrola zaměřená na činnost správních orgánů ve vztazích hierarchické nadřízenosti a podřízenosti, včetně kontroly prováděné uvnitř jednotlivých orgánů veřejné správy (v užším smyslu)
  - kontrola zaměřená na plnění povinností subjektů správního práva stojících mimo příslušné hierarchické vztahy veřejné správy (správní dozor)

- ❑ **vnější kontrolu** – kdy orgány veřejné správy a jejich činnost jsou kontrolovány jinými subjekty než orgány veřejné správy

System kontroly veřejné správy

S přihlédnutím ke konkrétním subjektům kontroly veřejné správy a k jejich postavení lze v daném systému rozlišovat:

- kontrolu vykonávanou zákonodárným orgánem, resp. zastupitelskými orgány,
- kontrolu vykonávanou soudy,
- kontrolu vykonávanou Nejvyšším kontrolním úřadem,
- kontrolu vykonávanou správními orgány,
- kontrolu vykonávanou na základě podnětů občanů,
- kontrolu vykonávanou ve spojení s institutem Veřejného ochránce práv.

Finanční kontrola ve veřejné správě

... řídí se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (**zákon o finanční kontrole**), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon vymezuje **uspořádání a rozsah finanční kontroly** vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly.

Finanční kontrola vykonávaná podle tohoto zákona je součástí systému finančního řízení zabezpečujícího hospodaření s veřejnými prostředky. Tvoří ji

- systém finanční kontroly vykonávané kontrolními orgány,
- systém finanční kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv,
- vnitřní kontrolní systém v orgánech veřejné správy.

Veřejnosprávní kontrola = finanční kontrola skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými prostředky zejména při vynakládání veřejných výdajů včetně veřejné finanční podpory u kontrolovaných osob, a to před jejich poskytnutím, v průběhu jejich použití a následně po jejich použití, včetně auditu podle přímo použitelných předpisů Evropských společenství.

Finanční kontrola ve veřejné správě

Vnitřní kontrolní systém zahrnuje:

- ✓ **řídící kontrolu** – tj. finanční kontrolu zajišťovanou odpovědnými vedoucími zaměstnanci jako součást vnitřního řízení orgánu veřejné správy při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečňovaných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následném prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření,
- ✓ **interní audit** – tj. organizačně oddělené a funkčně nezávislé přezkoumávání a vyhodnocování přiměřenosti a účinnosti řídicí kontroly, včetně prověřování správnosti vybraných operací.

Hlavními cíli finanční kontroly je prověřovat:

- a) dodržování právních předpisů a opatření přijatých orgány veřejné správy v mezích těchto předpisů při hospodaření s veřejnými prostředky k zajištění stanovených úkolů těmito orgány,

Finanční kontrola ve veřejné správě

Hlavními cíli finanční kontroly je prověřovat:

- b) zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, neekonomickým, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností,
- c) včasné a spolehlivé informování vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích, o jejich průkazném účetním zpracování za účelem účinného usměrňování činnosti orgánů veřejné správy v souladu se stanovenými úkoly,
- d) ekonomický, efektivní a účelný výkon veřejné správy.

Odpovědnost za organizování, řízení a zajištění přiměřenosti a účinnosti finanční kontroly mají vedoucí orgánů veřejné správy v rámci své řídicí pravomoci.

ÚSC kontrolují podle zákona hospodaření s veřejnými prostředky u příspěvkových organizací ve své působnosti.

ÚSC vykonávají veřejnosprávní kontrolu u žadatelů o veřejnou finanční podporu nebo u příjemců veřejné finanční podpory, kterou jim poskytují.

Finanční kontrola ve veřejné správě

Kontrolní orgány při **předběžné veřejnosprávní kontrole** posuzují, zda plánované a připravované operace odpovídají stanoveným úkolům veřejné správy a jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími o nakládání s veřejnými prostředky.

Při **průběžné veřejnosprávní kontrole** hospodaření kontrolovaných osob s veřejnými prostředky kontrolní orgány prověřují zejména, zda tyto osoby

- dodržují stanovené podmínky a postupy při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtování schválených operací,
- přizpůsobují uskutečňování operací při změnách ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek novým rizikům,
- provádějí včas a přesně zápisy o uskutečňovaných operacích v zavedených evidencích a automatizovaných informačních systémech a zda zajišťují včasnou přípravu stanovených finančních, účetních a jiných výkazů, hlášení a zpráv.

Finanční kontrola ve veřejné správě

Při veřejnosprávní kontrole vykonávané **následně po vyúčtování operací** kontrolní orgány prověřují, zkoumají a vyhodnocují u vybraného vzorku těchto operací zejména, zda

- ✓ údaje o hospodaření s veřejnými prostředky věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků a zda tyto údaje odpovídají skutečným rozhodným pro uskutečnění veřejných příjmů, výdajů a nakládání s veřejnými prostředky,
- ✓ přezkoumávané operace jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími přijatými v rámci řízení a splňují kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti,
- ✓ opatření přijatá příslušnými orgány veřejné správy včetně opatření k odstranění, zmírnění nebo předcházení rizik jsou kontrolovanými osobami plněna.

Vzájemné vztahy mezi kontrolními orgány a kontrolovanými osobami při výkonu veřejnosprávní kontroly na místě se řídí **kontrolním řádem**. Kontrolovaná osoba je povinna přijmout **opatření k odstranění nedostatků** zjištěných při veřejnosprávní kontrole bez zbytečného odkladu nejpozději ve lhůtě stanovené kontrolním orgánem.

Finanční kontrola ve veřejné správě

Vedoucí orgánu veřejné správy je v rámci své odpovědnosti povinen v tomto orgánu zavést a udržovat **vnitřní kontrolní systém**, který

- vytváří podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy,
- je způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat provozní, finanční, právní a jiná rizika vznikající v souvislosti s plněním schválených záměrů a cílů orgánu veřejné správy,
- zahrnuje postupy pro včasné podávání informací příslušným úrovním řízení o výskytu závažných nedostatků a o přijímaných a plněných opatřeních k jejich nápravě.

Za tím účelem vedoucí orgánu veřejné správy:

- stanoví rozsah odpovídajících pravomocí a odpovědností vedoucích a ostatních zaměstnanců při nakládání s veřejnými prostředky, včetně úplného a přesného vymezení povinností ve vztahu k jimi plněným úkolům,
- zajistí oddělení pravomocí a odpovědností při přípravě, schvalování, provádění a kontrole operací, zejména ve vztahu k výběrovým řízením, uzavírání smluv, vzniku závazků, platbám a vymáhání pohledávek,

Finanční kontrola ve veřejné správě

- zajistí, aby o všech operacích a kontrolách byl proveden záznam a vedena příslušná dokumentace,
- přijme veškerá nezbytná opatření k ochraně veřejných prostředků,
- zajistí hospodárné, efektivní a účelné využívání veřejných prostředků v souladu se zásadami spolehlivého řízení,
- sleduje a zajišťuje plnění rozhodujících úkolů orgánu veřejné správy k dosažení schválených záměrů a cílů.

Všichni vedoucí zaměstnanci orgánu veřejné správy jsou v rámci vymezených povinností, pravomocí a odpovědností povinni zajistit **fungování vnitřního kontrolního systému**. Současně jsou povinni podávat vedoucímu orgánu veřejné správy včasné a spolehlivé informace o výsledcích dosahovaných při plnění stanovených úkolů, o vzniku významných rizik, o závažných nedostatcích v činnosti orgánu veřejné správy a o přijímaných a plněných opatřeních k jejich nápravě.

Finanční kontrola ve veřejné správě

Uvnitř orgánu veřejné správy zajišťují **předběžnou kontrolu** plánovaných a připravovaných operací

- vedoucí tohoto orgánu nebo vedoucí zaměstnanci jím pověřeni k nakládání s veřejnými prostředky orgánu veřejné správy jako **příkazci operací**,
- vedoucí zaměstnanec organizačního útvaru odpovědný za správu rozpočtu orgánu veřejné správy nebo jiný zaměstnanec pověřený k tomu vedoucím tohoto orgánu jako **správce rozpočtu**,
- vedoucí zaměstnanec organizačního útvaru odpovědný za vedení účetnictví orgánu veřejné správy nebo jiný zaměstnanec pověřený k tomu vedoucím tohoto orgánu jako **hlavní účetní**.

Sloučení těchto funkcí je v zásadě nepřípustné.

Uvnitř orgánu veřejné správy zajišťují **průběžnou a následnou kontrolu** jeho vedoucí prostřednictvím vedoucích zaměstnanců organizačních útvarů nebo k tomu pověřených zaměstnanců, kteří zajišťují přímé uskutečňování operací při hospodaření s veřejnými prostředky.

Interní audit

... řídí se také zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (**zákon o finanční kontrole**), ve znění pozdějších předpisů.

Interní audit je nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací a vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy, které zjišťuje, zda:

- ✓ právní předpisy, přijatá opatření a stanovené postupy jsou v činnosti orgánu veřejné správy dodržovány,
- ✓ rizika vztahující se k činnosti orgánu veřejné správy jsou včas rozpoznávána a zda jsou přijímána odpovídající opatření k jejich vyloučení nebo zmírnění,
- ✓ řídicí kontroly poskytují vedoucímu orgánu veřejné správy spolehlivé a včasné provozní, finanční a jiné informace,
- ✓ provozní a finanční kritéria podle § 4 zákona jsou plněna,
- ✓ zavedený vnitřní kontrolní systém je dostatečně účinný, reaguje včas na změny ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek,
- ✓ dosažené výsledky při plnění rozhodujících úkolů orgánu veřejné správy poskytují dostatečné ujištění, že schválené záměry a cíle tohoto orgánu budou splněny.

Interní audit

Na základě svých zjištění předkládá útvar interního auditu vedoucímu orgánu veřejné správy **doporučení ke zdokonalování kvality vnitřního kontrolního systému, k předcházení nebo ke zmírnění rizik a k přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků.** Současně tento útvar zajišťuje v orgánu veřejné správy konzultační činnost.

Interní audit zahrnuje zejména:

- finanční audit**, které ověřují, zda údaje vykázané ve finančních, účetních a jiných výkazech věrně zobrazují majetek, zdroje jeho financování a hospodaření s ním,
- audit systémů**, které prověřují a hodnotí systémy zajištění příjmů orgánu veřejné správy, včetně vymáhání pohledávek, financování jeho činnosti a zajištění správy veřejných prostředků,
- audit výkonu**, které zkoumají výběrovým způsobem hospodárnost, efektivnost a účelnost operací i přiměřenost a účinnost vnitřního kontrolního systému.

Útvar interního auditu je přímo podřízen vedoucímu orgánu veřejné správy, který zajišťuje jeho funkční nezávislost a organizační oddělení od řídicích výkonných struktur.

Kontrolní řád

... jedná se o zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (**kontrolní řád**), ve znění pozdějších předpisů.

Jedná se o nejdůležitější procesní předpis pro výkon kontrol ve veřejné správě, který upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků, jiných orgánů a právnických nebo fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (**kontrolní orgán**), při kontrole činnosti orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků, jiných orgánů, právnických a fyzických osob (**kontrolovaná osoba**).

Kontrolní orgány postupují podle zákona rovněž **při kontrole výkonu státní správy** a dále **při kontrole činnosti právnických osob** založených nebo zřízených státem nebo územním samosprávným celkem vykonávané ze strany zakladatele nebo zřizovatele, nejde-li o kontrolu činnosti těchto právnických osob upravenou předpisy soukromého práva.

Kontrolní orgán při kontrole zjišťuje, jak kontrolovaná osoba plní povinnosti, které jí vyplývají z jiných právních předpisů nebo které jí byly uloženy na základě těchto předpisů.

Kontrolní řád

Kontrolu vykonává **kontrolující**, tj. fyzická osoba, kterou kontrolní orgán k tomu pověřil.

Pověření ke kontrole vydává vedoucí kontrolního orgánu, anebo osoba k tomu pověřená vedoucím kontrolního orgánu (**nadřízená osoba kontrolujícího**). Je-li při jednotlivé kontrole kontrolujících více, určí nadřízená osoba kontrolujícího jednoho z nich **vedoucím kontrolní skupiny**.

Pověření ke kontrole má formu písemného pověření k jednotlivé kontrole, nebo průkazu, stanoví-li tak jiný právní předpis.

Kontrolní orgán zahajuje kontrolu z moci úřední. Kontrola je zahájena prvním kontrolním úkonem (zpravidla předáním pověření nebo doručením oznámení o kontrole).

Kontrolní orgán může k účasti na kontrole v zájmu dosažení jejího účelu přizvat fyzickou osobu (**přizvaná osoba**).

Kontrolní řád stanoví **práva a povinnosti kontrolujícího i kontrolované osoby**.

Kontrolní řád

Protokol o kontrole obsahuje skutečnosti vztahující se k vykonané kontrole. Náležitosti stanoví zákon. Protokol o kontrole se vyhotoví ve lhůtě 30 dnů ode dne provedení posledního kontrolního úkonu, ve zvláště složitých případech do 60 dnů. Stejnopis protokolu o kontrole doručí kontrolní orgán kontrolované osobě.

Námítky proti kontrolnímu zjištění uvedenému v protokolu o kontrole může kontrolovaná osoba podat kontrolnímu orgánu ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení protokolu o kontrole, není-li stanovena v protokolu o kontrole lhůta delší. Námítky se podávají písemně, musí z nich být zřejmé, proti jakému kontrolnímu zjištění směřují, a musí obsahovat odůvodnění nesouhlasu s tímto kontrolním zjištěním.

Nevyhoví-li námitkám vedoucí kontrolní skupiny nebo kontrolující ve lhůtě 7 dnů ode dne jejich doručení, vyřídí je nadřízená osoba kontrolujícího ve lhůtě 30 dnů ode dne jejich doručení tak, že jim vyhoví, částečně vyhoví, nebo je zamítne. Ve zvláště složitém případě se lhůta pro vyřízení námitek nadřízenou osobou kontrolujícího prodlužuje o 30 dnů.

Při kontrole výkonu státní správy je kontrolující dále oprávněn ukládat **opatření k odstranění nebo prevenci nedostatků zjištěných kontrolou** (uvedou se v protokolu).

Přezkoumání hospodaření ÚSC

... řídí se zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření ÚSC a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon upravuje přezkoumávání hospodaření ÚSC, jakož i městských částí hlavního města Prahy, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti, uložené zvláštními právními předpisy a stanoví předmět, hlediska, postup a pravidla přezkoumání.

Předmětem přezkoumání jsou údaje o ročním hospodaření územního celku, tvořící součást závěrečného účtu a dále:

- nakládání a hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního celku,
- nakládání a hospodaření s majetkem státu, s nímž hospodaří územní celek,
- zadávání a uskutečňování veřejných zakázek, s výjimkou úkonů a postupů přezkoumaných orgánem dohledu podle zvláštního právního předpisu,
- stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi,
- ručení za závazky fyzických a právnických osob,
- zastavování movitých a nemovitých věcí ve prospěch třetích osob,
- zřizování věcných břemen k majetku územního celku,
- účetnictví vedené územním celkem.

Přezkoumání hospodaření ÚSC

Obce mají možnost volby, zda jejich hospodaření přezkoumá auditor nebo krajský úřad. Kraje jsou povinně přezkoumávány MF.

Na základě plánu se vykonávají do konce kalendářního roku **dílčí přezkoumání** za předchozí část kalendářního roku a po skončení kalendářního roku se vykonávají **dílčí přezkoumání** za zbývající část předchozího kalendářního roku a **jednorázová přezkoumání** za celý předchozí kalendářní rok. **Jednorázová přezkoumání** může uskutečnit krajský úřad u obcí, které nevykonávají hospodářskou činnost a mají počet obyvatel menší než 800 osob. V ostatních územních celcích se uskutečňují **dílčí přezkoumání**.

Zákon stanoví práva a povinnosti kontrolujících osob i kontrolovaných ÚSC.

Při přezkoumání je povinna poskytnout součinnost i územním celkem zřízená nebo založená **právnícká osoba**. U příspěvkové organizace přezkoumávající orgán kontroluje hospodaření a nakládání s majetkem a s příspěvků, které jí územní celek poskytl.

Přezkoumání hospodaření ÚSC

Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření nahrazuje protokol o kontrole podle kontrolního řádu a zpracovává se na základě výsledků jednorázového přezkoumání, anebo na základě zápisů z dílčích přezkoumání.

Kontrolor pověřený řízením přezkoumání **projedná zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření** se starostou, u statutárního města s primátorem, u hlavního města Prahy s primátorem hlavního města Prahy, u kraje s hejtmanem kraje, u dobrovolného svazku obcí s osobou určenou stanovami dobrovolného svazku obcí a u Regionální rady regionu soudržnosti s jejím předsedou a předá jim její stejnopis.

ÚSC nemohou proti zprávě podat námitky. Mají právo uplatnit **písemné stanovisko k návrhu zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření** a požadovat jeho přiložení ke zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření.

Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti obcí

Výkon samostatné působnosti svěřené orgánům obcí kontroluje **Ministerstvo vnitra** a výkon přenesené působnosti svěřené orgánům obcí kontrolují **krajské úřady** v přenesené působnosti. Magistráty územně členěných statutárních měst v přenesené působnosti kontrolují výkon samostatné a přenesené působnosti svěřené orgánům městských obvodů a městských částí územně členěných statutárních měst.

Kontrolou se rozumí činnost orgánů veřejné správy, při které se zjišťuje, zda orgány obcí, městských obvodů a městských částí územně členěných statutárních měst dodržují:

- při výkonu samostatné působnosti zákony a jiné právní předpisy, s výjimkou právních předpisů občanského, obchodního nebo pracovního práva,
- při výkonu přenesené působnosti zákony, jiné právní předpisy a v jejich mezích též usnesení vlády, směrnice ústředních správních úřadů, jakož i opatření příslušných orgánů veřejné správy přijatá při kontrole výkonu přenesené působnosti.

Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti obcí

V případě, že byl kontrolou samostatné působnosti shledán nezákonný postup obce předloží starosta spolu se seznámením s výsledky uskutečněné kontroly zastupitelstvu obce též **návrh opatření k nápravě kontrolou zjištěných nedostatků a k zamezení jejich opakování**, popřípadě jej seznámí se způsobem, jakým se tak již stalo. Informaci o jednání zastupitelstva obce, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města v této věci včetně návrhu opatření k nápravě, popřípadě sdělení o způsobu nápravy, obec neprodleně vyvěsí na úřední desce obecního úřadu, úřadu městského obvodu nebo úřadu městské části po dobu nejméně 15 dnů. Současně tuto informaci zašle obec Ministerstvu vnitra.

Obce, městské obvody nebo městské části územně členěného statutárního města jsou povinny **zajistit nápravu nedostatků zjištěných kontrolou** (samostatné i přenesené působnosti).

Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti krajů

Výkon samostatné působnosti svěřené orgánům krajů kontroluje **Ministerstvo vnitra** a výkon přenesené působnosti svěřené orgánům krajů kontrolují **věcně příslušná ministerstva nebo jiné ústřední správní úřady**.

Kontrolou se pro účely tohoto zákona rozumí činnost orgánů veřejné správy, při které se zjišťuje, zda orgány krajů dodržují:

- při výkonu samostatné působnosti zákony a jiné právní předpisy, s výjimkou právních předpisů občanského, obchodního nebo pracovního práva,
- při výkonu přenesené působnosti zákony, jiné právní předpisy a v jejich mezích též usnesení vlády, směrnice ústředních správních úřadů a opatření příslušných orgánů veřejné správy přijatá při kontrole výkonu přenesené působnosti.

Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti krajů

Hejtman na nejbližším zasedání zastupitelstva konaném po ukončení kontroly seznámí zastupitelstvo s výsledky uskutečněné kontroly (v samostatné působnosti). V případě, že byl kontrolou shledán nezákonný postup kraje, předloží hejtman spolu se seznámením s výsledky uskutečněné kontroly zastupitelstvu též **návrh opatření k nápravě kontrolou zjištěných nedostatků a k zamezení jejich opakování**, popřípadě jej seznámí se způsobem, jakým se tak již stalo. Informaci o jednání zastupitelstva v této věci včetně návrhu opatření k nápravě, popřípadě sdělení o způsobu nápravy, kraj neprodleně vyvěsí na úřední desce krajského úřadu po dobu nejméně 15 dnů. Současně tuto informaci zašle kraj ministerstvu.

Kraj je povinen zajistit nápravu nedostatků zjištěných kontrolou a splnění uložených opatření (v samostatné i přenesené působnosti).

Dozor nad výkonem samostatné působnosti obce

Odporuje-li **obecně závazná vyhláška** obce zákonu, **vyzve Ministerstvo vnitra obec ke zjednání nápravy**. Nejednala-li obec nápravu do 60 dnů od doručení výzvy, rozhodne Ministerstvo vnitra o **pozastavení účinnosti** této obecně závazné vyhlášky. Účinnost obecně závazné vyhlášky obce je pozastavena dnem doručení rozhodnutí Ministerstva vnitra obci. Ministerstvo vnitra v rozhodnutí současně stanoví obci přiměřenou **lhůtu ke zjednání nápravy**. Zjednala-li zastupitelstvo obce nápravu ve stanovené lhůtě, Ministerstvo vnitra své rozhodnutí o pozastavení účinnosti obecně závazné vyhlášky obce zruší neprodleně poté, co obdrží sdělení obce o zjednání nápravy, jehož přílohou je i obecně závazná vyhláška obce, kterou byla zjednána náprava. Nejednala-li zastupitelstvo obce nápravu ve stanovené lhůtě, podá Ministerstvo vnitra **Ústavnímu soudu návrh na zrušení obecně závazné vyhlášky obce**.

V případě **usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření v samostatné působnosti** je postup obdobný, pokud není zjednána náprava, podává se **návrh na zrušení příslušnému soudu**.

Dozor nad výkonem přenesené působnosti obce

Odporuje-li **nařízení obce** zákonu nebo jinému právnímu předpisu, **vyzve krajský úřad** obec **ke zjednání nápravy**. Nejednají-li příslušný orgán obce nápravu do 60 dnů od doručení výzvy, rozhodne krajský úřad o **pozastavení účinnosti** tohoto nařízení obce. Účinnost nařízení obce je pozastavena dnem doručení rozhodnutí krajského úřadu obci. Krajský úřad v rozhodnutí současně stanoví obci přiměřenou **lhůtu ke zjednání nápravy**. Zjednají-li příslušný orgán obce nápravu ve stanovené lhůtě, krajský úřad své rozhodnutí o pozastavení účinnosti nařízení obce zruší neprodleně poté, co obdrží sdělení obce o zjednání nápravy, jehož přílohou je i nařízení obce, kterým byla zjednána náprava. Nejednají-li příslušný orgán obce nápravu ve stanovené lhůtě, podá **ředitel krajského úřadu** do 30 dnů ode dne uplynutí lhůty pro nápravu **Ústavnímu soudu návrh na zrušení nařízení obce**.

Odporuje-li usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření orgánu obce v přenesené působnosti zákonu, jinému právnímu předpisu a v jejich mezích též usnesení vlády, směrnici ústředního správního úřadu nebo opatření krajského úřadu přijatému při kontrole výkonu přenesené působnosti, **vyzve krajský úřad obec ke zjednání nápravy**. Nejednají-li obec nápravu do 60 dnů od doručení výzvy, **krajský úřad takové usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření orgánu obce zruší** a o rozhodnutí o zrušení usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření orgánu obce v přenesené působnosti informuje obecní úřad.

Dozor nad výkonem samostatné působnosti kraje

Odporuje-li **obecně závazná vyhláška kraje** zákonu, **vyzve Ministerstvo vnitra kraj ke zjednání nápravy**. Nejednají-li kraj nápravu do 60 dnů od doručení výzvy, rozhodne ministerstvo o **pozastavení účinnosti této obecně závazné vyhlášky**. Účinnost obecně závazné vyhlášky kraje je pozastavena dnem doručení rozhodnutí ministerstva kraji. Ministerstvo v rozhodnutí současně stanoví kraji **přiměřenou lhůtu ke zjednání nápravy**. Zjedná-li zastupitelstvo kraje nápravu ve stanovené lhůtě, ministerstvo své rozhodnutí o pozastavení účinnosti obecně závazné vyhlášky kraje zruší neprodleně poté, co obdrží sdělení kraje o zjednání nápravy, jehož přílohou je i obecně závazná vyhláška kraje, kterou byla zjednána náprava. Nejednají-li zastupitelstvo kraje nápravu ve stanovené lhůtě podá ministerstvo do 30 dnů od uplynutí lhůty pro podání rozkladu **Ústavnímu soudu návrh na zrušení obecně závazné vyhlášky kraje**.

V případě **usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření v samostatné působnosti** je postup obdobný, pokud není zjednána náprava, podává se **návrh na zrušení příslušnému soudu**.

Dozor nad výkonem přenesené působnosti kraje

Odporuje-li **nařízení kraje** zákonu nebo jinému právnímu předpisu, **vyzve věcně příslušné ministerstvo** nebo jiný ústřední správní úřad kraj **ke zjednání nápravy**. Nejednají-li příslušný orgán kraje nápravu do 60 dnů od doručení výzvy, rozhodne věcně příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad o **pozastavení účinnosti tohoto nařízení kraje**. Účinnost nařízení kraje je pozastavena dnem doručení rozhodnutí věcně příslušného ministerstva nebo jiného ústředního správního úřadu kraji. Věcně příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad v rozhodnutí současně stanoví kraji přiměřenou lhůtu ke zjednání nápravy. Zjednají-li příslušný orgán kraje nápravu ve stanovené lhůtě, věcně příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad své rozhodnutí o pozastavení účinnosti nařízení kraje zruší neprodleně poté, co obdrží sdělení kraje o zjednání nápravy, jehož přílohou je i nařízení kraje, kterým byla zjednána náprava. Nejednají-li příslušný orgán kraje nápravu ve stanovené lhůtě, podá věcně příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad do 30 dnů ode dne uplynutí lhůty pro nápravu **Ústavnímu soudu návrh na zrušení nařízení kraje**.

Dozor nad výkonem přenesené působnosti kraje

Odporuje-li **usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření orgánu kraje v přenesené působnosti** zákonu, jinému právnímu předpisu a v jejich mezích též usnesení vlády, směrnici ústředního správního úřadu nebo opatření věcně příslušného ministerstva nebo jiného ústředního správního úřadu přijatému při kontrole výkonu přenesené působnosti, **vyzve věcně příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad kraj ke zjednání nápravy**. Nejednají-li kraj nápravu do 60 dnů od doručení výzvy, věcně příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad takové **usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření orgánu kraje zruší** a o rozhodnutí o zrušení usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření orgánu kraje v přenesené působnosti informuje krajský úřad.

Děkuji za pozornost 😊

Kontrola veřejné správy,
JUDr. Petr Pospíšil, Ph.D., LL.M.